

Siiomi

Ohwei Kanne!

Esimene jagu.

Pulma, wana, jurma ja sööma laulud
ning palwed.

Wälja annas

Martin Söbberg

Teine parandatud trükk.

R. W. Rosenbergi kulu pääl.

Hind 25 kopp.

Cartus.

Trükitud Schnakenburgi juures.

1876.

Siioni

Sihvi Ranne!

Esimene jagu.

Pulma, waru, surma ja sööma laulud
ning palwed.

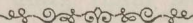
Wälja annud

Martin Sohberg.

Teine parandatud trükk.

R. W. Rosenbergi kulu pääl.

Sind: 25 kopp.

Cartus.

Trükitud Schnakenburgi juures.

1876.

Gegen den Druck dieser Sammlung von Liedern und Gebeten
ist von Seiten des Livländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorii
nach vorgängiger Durchsicht derselben nichts einzuwenden.

St. Marien in Dorpat 1876 Januar 10.

Nr. 99.

Im Namen und Auftrage des Consistorii
A. S. Willigerode,
Consistorialrath.

Jensuri poolest lubatud.

Riias, 22. Januaril 1876.

Geskõne.

Looda Jehoowa pääle, jae omad teed tema tahtmise järele; küll ta toimetab kõik hästi.

Armsjad Gesti wennad ja õed! Mis Sumal teeb, on hästi tehtud — „jah tõeste, see on hästi tehtud,“ sest tema tööd on hääd, tema teed ka õiged ja tema sõnad tõsised. Aga meie waesed patutegijad oleme küll väga wäha wäärt oma tööde, teede ja sõnade poolest tema wastu. Meie waim on nõder, mõistus lühike, ja sõnad õigusele segased; ka meie süda on kõwa kui kiwi; siiski oleme tema armust nenda palju osa saanud, et teda lapselikul wiisil laulu ja palwega paluda wõime — talle kiitust anda, teda meeles kanda — iga pääw ja alati, kunni wiimse elu otsani.

Et meil igal ajal üks päris raamat käes oleks, kuhu poole jalad tõstame, kui mõni tarwiline tallitus meid kutsub, kas omas ehk naabri majas, olen ma selle wäikese raamatuga seda puudust wähendada püüda katsumud, et see mitme asja tallituse juures wõiks abiks olla ja ilma aega sorimist teiste raamatute seast tagasi hoida, nagu mitmes kohtas jagedaste sünnib.

Olen isi näinud: Üks tahtis seda, teine teist laulu laulda, mis selle tallituse kohane oleks, et igauks oma tahtmist ei saanud, jätšivad wiimaks kõik järele ja astušivad ilma Sumala sõnata pagana kombel edasi.

Ja nüüd armsjad Siioni sõbrad! wõtke seda wäikest andi wastu ja pruukige isieneste ja ligimeste kasuks, ning Sumala auuks.

Wõllas, 27. Märtsil 1865.

Teise trüki eeskõne.

Siioni ohwri kannel on nenda palju sõpru leidnud, et teda ammugi enam saada ei olnud, sest Issanda sõna ei pidanud kohata jääma, waid südames aset leidma. Türgeliste nõudmiste pääle ei tahetud, et see waka alla pidi jääma, waid uueste elusse ärkama, mis nüüd, tänu Sumalale ka sündinud on. Siiski ei tule kannel enam wanal wiisil sõbrade ette, waid uuen-
datud kombel; nii hästi sõnad, kui ka palwed on mit-
mes paikas muudetud saanud; päälegi on aga wälja-
andja weel hulga maenitsuse kõneshi raamatule nägusaks ehteks juure lihanud, et igase kohta julgemine wõiks sisse astuda.

Mine siis, oh ohwri kannel, ennast teist korda Eesti rahwale ilmutama! Peaks su armastajate hull endid suurendanud olema, kes sind püha rõõmuga oma kotta elama wõtwad.

I. Pulma palwed ja laulud.

Ja kolmandamal pääwal said pulmad Kaanas Kalilea maal ja Teesuse ema oli säääl; aga Teesus ja tema jüngrid oliwad ka pulma kutsutud. Joan. Ev. 2, 1. 2.

Ja Jehoowa Jumal ütles: „See ep ole hää, et inimene üksi on, ma tahan temale abi teha, mis tema kohane on.“ 1 Moos. 3, 18.

Siis ütles Adam: „See on nüüd luu minu luust ja liha minu lihast; teda peab mehe naeseks hüütama, sest ta on mehest wõetud. Seepärast jätab mees oma isa ja ema maha ja hoiab naese poole, ja nemad peawad üks liha olema. 1 Moos. 3, 23. 24. Matt. 19, 5.

Mis nüüd Jumal on ühte pannud, seda ärgu lahutagu inimene mitte. Matt. 19, 6.

Kes leiab wahwa naese? Sest tema on palju enam wäärt kui pärlid. Saalom. 31, 10.

Peigmehe ja pruudile laulatsele minnes.

Wiisil: Rõige ülem armu walgus.

Täna on see pääw ju tulnud,
Pruut ja peigmees teile wist;
Täna lähate — kus käinud
Pole teie enne tõest. —
Täna wiimast forda weel
Seisate fiin laua eel
Dmas endses põlwes alles,
Tšsandale kiitust andes.

Pea saab teid paari pandud,
 Pea on truu Jeesus sääl,
 Kus saab lõpetuseks lauldud
 Amen, — ütleb taka pääl:
 „Minge rahus teele nüüd,
 Issand õnnistagu teid!
 Lasku oma pale walgust
 Paista teil kui päikse selgust!”

Halleluuja! wõtkem laulda,
 Kes me' koos siin oleme;
 Jeesust Kristust meeles kanda,
 Senni kui me' elame.
 Igaweste jääb ja on
 Jeesus meie lootus, õnn. —
 Laskub tema meiest ära,
 Mis siis maksab weel muu wara?

Matt. 21, 9. Mkn. 7, 1—8.

Helde Jeesus! kuule täna
 Meie waeste laulu häält!
 Saga meile oma sõna,
 Rõõmusta ka kurwa meelt!
 Önnista, kes tahtwad ka
 Abielusj' astuda!
 Et see aeg, mis neile tuleb,
 Rõõmus, nii kui tuli põleb!

Wiisil: Jumal, maa ja taewa looja.

Oh truu Jeesus! armust saada
 Snnistust ja paarile,
 Kes su püha tahtmist mööda
 Lähwad abielusse!
 Ela täna nende sees,
 Ole neile toeks ees.

Et nad langema ei pääse,
 Kui neid saadan wörgutab;
 Walmistud neil eluase
 Olgu taewas — kus rööm jääb!
 Nita neid ka wõidelda,
 Patu himmu sureta!

Walgusta ka nende südant
 Oma püha Waimuga,
 Et nad teeniks Sind ja Isat
 Ühes meeles lõpmata!
 Lihalik küll komistab,
 Siiski jälle armu saab,   Joan. 8, 11.

Kui ta uskus, alanduses
 Jõuab jälle paluda;
 Oma waimu madaluses
 Sinu haawul roomada —
 Osa saama nende seest,
 Hoidma teist kord patu eest.

Oh sa kallis Jeesus, Kristus!
 Nita, ole nende sees,
 Et nad wõiksid täies uskus,
 Geista õpetaja ees,
 Kes su pühas jääduses
 Poulatab neid Waimu wäes!

Et nad rohkest wilja kannaks
 Igawese elusse;
 Mitte lihal' wõimust annaks,
 Mis neid saadab walusse!
 Namen, lootes Jeesu pääl
 Minge rahuga nüüd teel!

Luuk. 8, 8.

Aga Isfanda pääw tuleb kui waras öösel. Peet. 3, 10.

Wiisil: Nüüd furnu teha matame.

Tund lähab tunni järele,
 Ja kätte jõuab ju see aeg,
 Mill' teie ühe teisele,
 Su wandes lubate ka end.

Tund tuleb õige peagi,
 Mill' teid saab ühte laulatud;
 Nüüd aga täädma peate,
 Kas olete ka walmistud.

Tund tuleb, tei' käest küsitaks':
 Kas tahate ka ühte teist
 Siin armus saada elu ajaks,
 Mitt' üksi suust ja mõtetest?

Tund tuleb, millal ööldakse:
 Kas lubate ka kannata,
 Mis Isast pääle pannaakse,
 Kõik ühes meeles rõõmuga? Korint. 7, 3.

Tund tuleb, millal wahetaks',
 Tei' abielu sõrmused,
 Ja teile etteloetaks'
 Ka abielu säädused.

Tund tuleb, millal annate,
 See pääle ühe teisel kät;
 Ja endid kokku lubate,
 Mis ka ei ole mitte pat. Korint. 7, 36. 28.

Tund tuleb — jah ta tuleb tõest,
 Mill' peate jälle lahkuma;
 Ja üks teist jätab maha teist,
 Kes täab, kui kauaks leinama.
 Kor. 7, 29. Peet. 4, 7.

Tund tuleb, — see on surma tund,
 Mis kõigile saab tulema;
 Kes täab teist, mitu ihuund,
 Siin keegi saab weel magada?

P a l w e.

Ja mis teie iial palute minu nimel, seda tahan
 mina teha. Joan. 14, 13. 14.

Dh Issand, maa ja taewa Looja, kes Sa alg-
 misest maad ja taewast loid, ning wiimaks ka ühest
 mulla tüülist inimest walmistasid, elawat õhku ta ninasse
 puhusid, (1 Moos. 7) ja ta oli kui elaw inimene.

Kui aga jälle waatasid, et see hää ei ole, kui
 inimene üksi on, wõtsid ta külje luust talle naest wal-
 mistada, seda tema juure saata, et nad piditwad üks
 liha olema — siis õnnistasid ja abielu.

Dh Issand Jeesus! õnnista siis ka täna neid
 kaht noort hinge, kes praegu on teele minemas ja püha
 abielu sisse astuda tahtwad, et ennast ühte anda
 ja ühte jääda, seni kui neid surma läbi üks kord ühest
 saad lahutama. Dh kallid elu walgus! walgusta ka
 täna armust nende südameid, et nad seda uut elu haka-
 tes ka waimu poolest wõiksid uueks saada, ja

maailma lusti, liha rõõmu, tühja uhkust ja kõik endisi kombeid ning paha wiisigi maha jätaks, südamlitku armastusega ühte jääks ja wilja kannaks, mis igawesse elusse hooab! Issand! Issand! wõta kuulda meie palweid, mis siin põrmus Su ette ohwerdame! Ehk meie küll kõik patused oleme ja ei kõlbakski Su püha nime nimetada, teame meie siiski, et Su ilmotfata suure armu läbi Sinust see luba meile on antud, et wõime kui lapsed oma armsale Isale kõiki wigadusi kaebada, ja kõiki hädusi, mis meile ihu ja hinge poolt tarwis lähab, paluda (Matt. 7, 7. 8.) kui aga meie palwed waimus ja tões peetud saawad. Ioan. 4, 24. Oh halastaja Issand! aita oma püha Waimu läbi, et meie süda, suu ja kõik mõted wõikfiwad palwes ühes olla ja et kõik palwed, mis iial palume, südamest wõikfiwad tulla! — Siis wõime rõõmsad olla, ses lootuses, et need ka tõeste Sinust kuulnud saawad. Oh kuule ja aita, wägede Jehoowa, meid, kes su poja kallil werrega lunastatud oleme. 1 Peet. 1, 18. 19. Wõta nüüd need sinatsjed noored hinged armuga wustu, Jeesuse Kristuse, meie Snnistegija läbi. Amen!

Meile, kes pulma tahtwad minna.

Matt. 22, 11—13.

Wiisil: Amen, Jeesus Kristus elab.

Kristuse were õigusest

Meil oleks tarwis pulma riiet,

Kui pulma kofku tuleme;

Pulma pääwa pidamisest

Siis poleks meil ei kartust, muret —

Kas küll ehk rõõmsad oleme.

Kui meil see riie — Ja,

Su oleks õige ka;

Ei kahju tee,
 Siis rõõmu aeg,
 Ja pulma pääw,
 Ning mis weel pulmas mei' film näeb.

Uksid riideid ümber kanda,
 Ja hästi süüa, juua, tralli —
 See pole õige pulma wiis!
 Liha himmus rõõmu tunda,
 Ja põrmandul end märjaks tantsti,
 Ei Sumal seda salli siis.
 Waid meie peame ka
 End wagaks pidama,
 Ja paluma
 Tõest südamest,
 Et Jeesus Krist
 Meid tuleks isi waatma wist.

Jeesus on ju pulmas käinud
 Ka oma jüngritega ühes —
 Nii, kudas kiri räägib sest —
 Kalilea maal siin ilmas,
 On teinud imet rahwa nähes:
 Hääd, jood'wat wiina saatnud weest.
 Ja õnnistab ka siis —
 Tal on see armu wiis —
 Mei' pulmad, kui
 Tend palume
 Ja hüüame:
 Oh tule wõeraks Jeesuse!   Joan. 2, 1. 2. 9.

Kutsutaks — ehk teeme pulmad,
 Mis sünnib tihti rahwa hullas,
 Siis peame järelmõtlemas:
 Tulewad ka meil need pääwad,

Mill' meie ihud on kõik muldas,
 Ja Jeesus saab siis ütleva
 Ka oma jüngritel:
 Et waadake nüüd, kell'
 Ei ole tääl,
 Pulm' kuube ka,
 Siis wõtke ka,
 Ja heitke põrgu armuta!

Matt. 2, 13.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule sa.

Oh Jeesus tule armuga,
 Nüüd isi ligi minuga,
 Ja aita mind ka pulma pääl,
 Et rahulikult elan sääl!

Ma waene, wilets inimene,
 Kes olen läbi patune,
 Oh alanda mu waimu meelt,
 Siis kui ma olen pulma pääl!

Ma palun, armas Jeesuke!
 Sind minu hinge peiuke:
 Las' paha kõrkust kaduda,
 Et ma ei seda ihalda!

Mu süda, meel ja mõte ka,
 Steed püüdwad sage'st eksiada.
 Oh ära jäta maha mind!
 Kui eksin — jälle palun Sind.

Ma olen waene põrmuke,
 Ja mulla tüki sarnane;
 Ma libisen ju iga pää',
 Ja olen kuratite kää.

Kui mitte Sinu Waimu nõuu,
 Mis käib mul üle meele, jõuu,
 Ei aitaks mind — siis langenud,
 Ma oleks, juutuks kadunud.

Palwe laul.

Paluge, siis peab teile antama; otsige, siis peate
 teie leidma; koputage, siis peab teile lahti tehtama.
 Mat. 7, 7. Teie ei wõi mitte Sumalat ja mammonat
 ühes teenida. Matt. 6, 24.

Wiisil: Kes Sumalat nii lasjab teha.

Sa Issand, abielu säädja,
 Oh tee, et nende südamed,
 Kes wiitwad pahast pulma aega,
 Ka tunneks oma elu teed,
 Kes on nii patu kammitšes,
 Kui kärbsjed ämbli wõrkudes.

Sa Issand, abielu säädja,
 Oh walgusta kõik pimedust!
 Sa elu walgus, elu andja,
 Oh kauta ka rumalust,
 Mis on weel risti rahwa seas,
 Nii majades, kui pulma kojäs.

Sa Issand, abielu säädja,
 Oh wõta andeks anda weel,
 Mis teeb siin risti nime kandja,
 Kes efsind on, ei oska teel!
 Oh juhata ja saada neid
 Ka elu teele, kallis hüüd!

Sa Issand, abielu jäädja,
 Dh rikku kurja waimu tööd!
 Kes luusib, nii kui kawal püüdja
 Mei' taga ifka pääwad, ööd.
 Dh juru maha wägewast,
 Ta riik siit ristirahwa feast!

Sa Issand, abielu jäädja,
 Dh wõta armust awita,
 Kõik abielu seisust — aega,
 Ja neid, kes paari lähwad ka,
 Et wagast nad siin elawad
 Ja taewa rõõmu päriwad!

P a l w e.

Selsamal pääwal peate teie paluma minu nimel.
 (Joan. 16, 26.) Paluge siis peate teie wõtma, et
 teie rõõm wõiks täis olla. (16, 24.) Dh Sumal,
 ole mu waeße patußele armuline! Luuk. raam. 18, 13.

Dh armas taewane Isa! Ma waene patune
 inimene tõstan oma kässi kofku pannes sinu poole, ja
 loodan, et mu südame mõted nii ühes saawad olema,
 kui need kümme sõrme siin patuße maailma sees, mu
 enese lihaliiku ja Sinu waimuliku filma all ühes on:
 ja nende mu enese ihu liikme ette, südame, mõte ja
 juuga ühes palun ma sind: Dh Teesus, sa igawene
 armu hallik! lase oma armu wäge mu waeße patu-
 tegija pääl hingada! Anna mulle üht kallist rahulikku
 pulmaaega, waimulikku rõõmu ja südame troosti, et
 ma kui üks auus ristiinimene wõiksin neid pulmi selle
 noore paari rõõmuks ja kalliks Issand, Sinu auuks
 ja oma hinge kasuks ärapidada! Dh Issand, hoiu mind
 liia söömise, joomise, prassimise ja kõige muu suguse

kurja liha ja silma himmu eest, et ma nende pulme
 päält nenda rahulikult sind meele tuletades jälle oma
 kotta tagasi tulen, kui ma siit wälja tahan minna!
 Snnista, oh Issand, mu wäljaminemist ja sissetulemist
 ja et ka see pulma aeg, mis mineku ja tuleku wahel
 ärawiidetud saab, mitte mu hingele kahjuks ei oleks!
 Seda palun ma, armas Issand, Sinu armsa poja,
 minu hinge Lunastaja ja Snnistegija pärast! Amen.

Laulatuselt tulles.

1. Joan. 14, 23. 28. — 15. p. 10, 5. Matt.
5, 15. Mark. 4, 20.
2. I. Matt. 25, 4. 13.
3. I. Jer. 16, 19. Luuk. 24, 29.

Wiisil: Meil tuleb abi Jumalast.

Nüüd armas pruut ja peiuke,
 Waat kätte jõudnud õhtu,
 Te laulatselt nüüd tulete; —
 Doob kasu see ehk kahju?
 Tei' noore hingedel
 On rõõm nüüd lahti küll,
 Et paaris olete
 Ja pulmi peate —
 Meed warsti siiski lõpwad.

On om'te iga tund ja aeg
 Teil õnneks ehk õnneta;
 Kes täab, kuis teie elu lääb,
 Kas armus ehk armuta?
 Kas teie süda meel,

Ka mõtleb Jesu pääl?
 Kas oli teil see tund,
 Mill' olete ka Tend
 Su pulmale kutsunud?

Küll waatab Dnnistegija
 Tei' südameid ka täna,
 Kui waimu läbi nägija —
 Kas kuulete Ta sõna.
 Sel pääwal esmalt nüüd, —
 Kas Ta tei' kallim hüüd? —
 Teil on nüüd ees üks maa,
 Mis uus ja tundmata, —
 See poole peate astma.

Oh armsad, pange tähel' nüüd,
 Et usu küünalt mitte
 Aristuse eest — kes teie hüüd,
 Ei pane wakka, wette; —
 Waid laske põleda,
 Et wõite elada,
 Nüüd ajalikult siin
 Ja igaweste jääl,
 Kus õnsad õnnes wiim'wad!

Wiisil: Armas Jesus awita.

Täna on see esimene
 Pääw teil abielu sees,
 Mõtelge siis inimene —
 Seda pääwa, mis on ees;
 Walmistage end see wastu,
 Et tei' usulamp ei kustu.

Täna on see esimene
 Pääw, mill' paari pandi teid;
 Olgu teie elamine
 Issandale puhas müüd:
 Wõtke ühes meeles nõuda,
 Maa päält taewa riiki jõuda.

Täna on see esimene
 Kallis seisus teile antud,
 Ja ka teie olete,
 Nii kui rohu aeda pantud:
 Ühte jääma, wilja kandma,
 Wõsu Issandale andma.

Täna jääb see esimene —
 Abielu seisusega —
 Pääw ka teile surmani,
 Ühes meeles, waimus nenda,
 Kudas olete ju ennast
 Pühas kojas luband kõwast.

Täna teil see esimene
 Abielu rõõm ju põleb;
 Nenda ka see wiimane
 Ribe surma tund teil tuleb.
 Walwage ja hoitke ennast
 Elu tee pääl käimas wahwast!

Wifil: Oh wõtkem Jumalat.

Oh armas Issa tääl,
 Et wõta waadata
 See noore paari pääl
 Su lahke filmaga!

Kell' esimene pää'
 Sin' abielus kää,
 Kus peavad jääma ka
 Nad ühte elama.

Jää neile armuga,
 Sa ilma valgustus!
 Ja wõta awita,
 Et jääks neil armastus!
 Kui ka kül häda käes
 Ja rist ehk waew on ees,
 Et siiski arm ei kau —
 Ei lamp ka wette wau.

Neist hoia kurateid
 Su ingli wäega;
 Ja täida südameid
 Su rohke armuga,
 Et nad ei teeniks muud,
 Kui Sind — Sind elu puud! —
 Su oksad oleme,
 Sind põrmus palume.

Oh hoia Jeesuse,
 Et murtud nad ei saa!
 Sest saadan kõwaste,
 Neid püüab sureta.
 Su arm, see hoida wõib,
 Mis üle kõigest käib. —
 Sest aamen laulame
 Ja kindlast loodame.

P a l w e.

Kallis, helde Jeesus, kes Sa nüüd „abielu sääduse sisse, kui ühe armisa rohu aia sisse“ seda paari wastu oled wõtnud ja neile luba annud ühes elada, kuule ka nüüd nende alandlikku palwet! Oh aita siis ka, et nad armastuses kindlaste ühte jääksiwad, nüüd, kui see tänane pääw Sinu armu läbi on tulnud ja „esimene on abielus,“ mill' Sinu püha sõna sai kuulutadud ja neid pühas kojast ühte õnnistadud, kus Sinu armu tiivad nägemata kombel nende üle warjasiwad! Oh kaitse ja hoiu neid ka nende elu pääwade sees, mis ette tulewad, oma sõna ja elu tee — kui ühe kalju pääl kindlaste käimas, et nad jõuaksiwad oma hinge wara kui üht kõige kallimat perlit hoida ja nouda jäädawaks kasuks (Matt. 6, 20.); seni ajani ühes meeles armastuse sees elada, kunni neid jälle oma nõuu ja tahtmist mööda ühest lahutada ja siit ilmast ära kutsuda! Jeesus oh aita! Oh aita, et nad jõuaksiwad Su käske täita, et nad oleksiwad kui üks puu, mis jõe ääre on istutatud, mis oma wilja kannab omal ajal ja mille lehed ei pudene! Oh kallis igawene armu hallik! lase oma armu rohkeste wäljawoolada nende pääle, et nad jõuaksiwad ka ühes armastusega ja kindla igawese elu lootusega oma usu lambi kõrwas hoolhaste walwada, kunni neile see igawene rõõmus pulma pääw saab kätte tulema ja neid see hääl hüüdma: „Wõtke lampi! Tõtte pulma, kõik on ju walmis! Neg on kassin ja kallis, — kell põleb, see tulgu!

Oh wõiksivad nad siis ka põlewate lambidega rõõmsaste pulma kotta sisse minna ja sinna igaweste rõõmu nägema jääda!

Matt. 25, 10.

Pruudile, keda wanemate ehk elukohast
äraviiakse.

Tänage Jehoowat, sest tema on hää ja tema
heldus kestab igaweste. Paul. 118, 1. f. Önnistatud
olgu see, kes tuleb Jehoowa nimel! Meie önnistame
teid Jehoowa kojast. 26. salm. Jehoowa on minuga,
ma ei karda midagi — mis wõib inimene mulle teha?
6. salm. Ma olen wõeras maa pääl, ära pane oma
käsku minu eest mitte warjule. Paul 119, 19. salm.

Wisi! Kes Jumalat nii lasseb teha.

Üks õhtu on nüüd tulla jõudnud,
Pruut, see on wiimne sinule;
Waat peigmees on su järel jõudnud,
Sind tahab wiia omale!
Siin majas wiimne — tead sa! —
Sa pead siit äralaskuma.

Sa enesest siin jätma ära,
Kes armas siia maal oln'd sul;
Sest pääle hakkab pulma kära,
Kas rõõmusta, ehk õhka küll:
Sa lähad, sull' on jõudnud tund,
Mis saatnud sull' on loodus' fund.

Sest aga wõta kindlast ette,
Nüüd taaga ühes elada,
Et find ei peta wõeras möte, —
See eest, oh wõta paluda
Sa oma hinge peiufest,
Kes üksford furi sinu eest!

Ei ole sinul seda tääda,
 Mis nõuu on temal sinuga,
 Kas kauaks laseb ta sind jääda
 Veel siia ilma peiuga?
 Wõi kutsutaks sind pea siit,
 Et pead jätma ilma wiit.

Wiisil: Namen Jeesus Kristus elab.

Jeesus Kristus rõõmustaja,
 Oh võta rõõmustada isi
 See pruudi südant, mõteid, meelt!
 Glu valgus, valgustaja,
 Oh võta valgustada isi,
 Ja waimu, täna minnes teel'.

Et kauks rumalus,
 Ja patu pimedus
 Ja südamest!
 Ja on küll põrm,
 La! oma arm
 Tend hoida kunni jõuab surm.

Alita, et ta meel ja mõte

Ei langeks kiusatuse sisse,
 Kus püüab hinge waenlane!
 Pane inglid hoidjaks ette,
 Et wõrgutada tend ei lase,
 Sest nõder on ju inime!
 Sa tääd, oh Jeesuke,
 Ja on ju patune,
 Ja wõlglane,
 Nii, et ka Sa
 Wõiks nuhelda
 Tend patu pärast iga pää.

Saada Jeesus teda teele!

Kui aga mõtab komistada,

Ja vastu oksa teha Sul, —

Heida armu tema pääle!

Kui paluda Sind jõuab aga,

Oh häda orus elab küll. —

Su parem käsigi

Wõib pea tõmmata

Siit orust tend.

Kui lahkeb ta

Siin usuga,

Siis igawest saab elama.

Pa l w e.

Jeesus! kallis Jeesus! võta täna ja igal ajal selle pruudi südant rõõmustada, kes nüüd oma endist elukohta maha peab jätma ja peiuga siit äratõttama! Oh muuda ta siis, kallis Jeesus, neid edespidiseid päivi, mis abikaasaga ühes elab, talle rõõmu-, rahu- ja õnne pääwadeks! Oh Jeesus, tõtta appi! walgusta teda oma püha Waimuga; uuenda tema uulesti; kinnita ja aita teda, oh Issand! saada rahu, kui elu mure offkad talle torfides walu ja waewa teewad, et Sinu pääle lootes kõik rahulikult ja mureta ära kannaks, mis ta su pääle paneb. Oh halastaja Isa! anna alandlikku, kannatlikku, tasast ja armastajat südant ja meelt talle oma abikaasa ja kõige inimeste vastu, et see abielu, mis ta nüüd pääle hakkab, üks püha abielu saaks olema ja, et Sa, oh Issand, temast kiitust ja meeolehääd võiksid saada! Küll on ta omas neitsi põlwes ja meie kõikide seisuses ja olekus sinu käskude üle astunud ja õigelt teest kõrwale läinud!

Küll on ta seda kitsast elu teed wist wäga wäha nõudnud, ja saadana eksituse läbi selle laia hukatuse tee pääle ka enam ja enam tikkunud. Mu kallis Lunastaja! mu taewalik rõõm; Sa näed iga lihalik inimene komistab ja langeb, aga siiski jälle, kui palub, — armu saab. Ka meie kõik oleme eksijad ja waeased teekäijad siin häda orus ja loodame paludes armu saada, oh Issand, Sinu käest. Oh saada ka siis tema endisi süüsi mööda ja aita, et ta Sinu püha Waimu abi läbi seda wana patust Adamat ära uputaks ja uueks inimeseks saaks, kes sinu teed käiks Teesuse Kristuse ja püha Waimu läbi! Amen!

Pulma rahwa äratamine.

Tõuse ülesse, saagu ja walgustadud, sest sinu walgus tuleb, ja Sehoowa auu päike paistab sinu üle. Tees. 60, 1. Kiites laulge Sumalale! kiites laulge! kiites laulge meie kuningale — kiites laulge! Paul 47, 7. Olge rõõmsad rõõmsatega, nutke nutjatega!

Wiisil: Rõige ülem armu walgus.

Pauljad, rõõmus tõuske üles,
Kiitke lauldes Issandat!

Neid ta hoiab omas süles,
Ehk küll suur on meie pat.

Jesus Kristus elab weel,
Ole rõõmus süda, meel:

Tema aitab, usu aga,
Palu patu wõlga taja.

Pauljad, rõõmus tõuske üles,

Tõstke filmad taewa pool!

Urge seiske longus, mures,

Lootke kindlast Looja pääl!

Tema wõib ju rõõmusta,
 Patu himmu sureta;
 Tema wõib kõik hästi teha,
 Nii, et saame taewast näha.

— Pauljad, rõõmus tõuske üles,
 Wõtke uskus paluda!
 Teesus, see ei jäta waleks,
 Tema aitab tõeste.
 Koormawad meid patu süüd,
 Täädgem, Teesus kallis hüüd
 Wõib kõik mured mööda saata,
 Rõõmuga mei' jüdannt täita.

Pauljad, rõõmus tõuske üles,
 Rõõm ei ole keeldud ju;
 Rõõmus wõib ka olla surres,
 Kui on tääda elu tee,
 Kui ka waimus aru saab,
 Et hing Teesu päralt jääb, —
 Siis wõib rõõmsalt hinge heita,
 Uskus Teesu pääle loota.

Pauljad, rõõmus tõuske üles,
 Pulma pääw on rõõmus pääw!
 Urge olgem riidus, tülis, —
 Isjand taewast seda näeb.
 Tõest ta wõtab foguda,
 Ja neid tulesi' wijata,
 Kes siin pahandust on teinud
 Ja ei ole palwel läinud.

Wiisil: Sa meie lootus Jeesuse.

Nüüd tõuskem üles tänama
 Kõik pulma rahwas rõõmuga,
 Ja kiitke lauldes südamest,
 Truu Jeesust Kristust usinast!
 Sest meil kõik hääd on armust teinud ta,
 Üht peigmeest pruuti paari saatnud ka.

Et siin nüüd koos kõik oleme,
 Siis hulgal teda palume,
 Et õnnistaks ja aitaks ka,
 Neid pulmi rahus pidada,
 Mis praegu algame ta nimega, —
 Neid nenda rahus ära lõpeta.

Meist jäägu kaugel tüli, riid,
 Et peeltsebub ei leiaks jüüd
 Meist pulma rahwast kellegist,
 Ei peiust, pruudist kummagist —
 Et rõõm ja rahu ikka meile jääks.
 Ja furjus, pettus, uhke meel ka kauks.

Et pärast siis, kui lahkume,
 Ka ühes ta pääl mõtleme. —
 Et meie südamete sees,
 Ja mõtes, waimu silma ees
 Ka heliseks see hääl ju tihti meil:
 „Et paluge, kui wäha mahti teil!“

Aeg jõuab ükskord tulla ka,
 Mill' peame hauda minema,
 Ja maha jätma ilma, maa,
 Kõik oma auu ja waraga.
 Sest alandame päästja ette end,
 Nii kaua, kunni jõuab meil see tund.

Pruudi ja peigmehe ehitamise aegus.

Mõtlege häädufega Issanda pääle ja otsige teda
 jüdamest wagadufega! Saalom. Tarf. 1, 1. Sest meie
 elu on kui wari, mis mööda lääb. Saalom. Tarf. 2, 5.
 Elage auufaste, kui pääwa ajal. Room. 13, 13.

Wiisil: Mu elu Kristus is.

Müüd jääge pruut ja peigmees
 Ka lootes Jeesu pääl;
 Ja olge ifka walmis,
 Taal kiitust andma tääl.

See elu tee, mis teie
 Müüd käima hakate,
 Ka wagast ära käige —
 Siis õnfast surete.

Kõik ilma uhkus, ilu,
 See jäägu maha teist,
 Sest ei saa muud kui walu,
 Ja hinge piinamist.

Teit' ülem töö see olgu,
 End palwel' walmista:
 See teie meele tulgu,
 Et surm on armuta.

Ta wõtab rikaid, waeleid
 Kõik ära korista;
 Nii mehed, kui ka naesjed, —
 Kõik peawad surema.

Aeg lendes lähab mööda,
 Tund tuleb peagi;
 Teid kästaks ilmast jõuda.
 Mill' ifi teagi.

Kui ilma sündisite,
Siis risti toodi teid —
Kui suureks kasvasite,
Siis loetadi teid.

— Müüd on teid paari pandud
Ja kokku laulatud;
Te kät see pääle annud, —
Nii saite ühendud.

Wiihil: Müüd põlgan mina rõõmsaste.

Kes algmises on rahwast loond,
Nii meheks, kui ka naeseks,
See on ka seda jäädust tein'd:
Kaks liha saagu üheks:
Mis üks on, neid ei lahuta
Muud keegi, — kui suur Jumal,
Kell õigus üle kõige.

Ka annab siiski luba ta,
Kui hoora tööd on tehtud,
Et wõib siis ühest lahuta, —
Kui asi nenda läinud.
Kas olgu mees ehk naene ta,
Kes rikkund abielu,
Sell hing saab tundma walu. Matt. 19, 9.

Druus, kasiuus, ning puhtus ka,
See olgu paari rahwal;
Nad wõtku auusast elada,
Kui walge pääwa ajal.
Ei riidlemist ei kadedust,
Wõi olla nende wahel,
Ei naesjel, ega mehel. Matt. 19, 4—6.

Mees peab maha jätma ta,
 Küll oma isa, ema,
 Ja naese poole hoidma ta,
 Sest see on tõest ju tema,
 Üks liha taist, luu tema luust, —
 Nii kudas Jumal säädnud,
 Ning ühel' teist on annud. Matt. 19, 5.

Nii jääb ja peab see olema,
 Nii enne, pärast ikka:
 Kui üks kord tund saab tulema,
 Mill' kõik ju peab lõpma,
 Siis aga on fuur rõõm ja õnn,
 Keil, kes on Teesust nõudnud,
 Ja krooni võita jõudnud.

Palwe.

Joan. 15, 4. 5. Matt. 6, 20.

Teesus, oh wiina puu! Meie Su oksad oleme
 siin ühes koos selle paari mälestuseks pulmi pidamas
 ja palume: oh halasta, kallis Teesus, ka nende kahe
 oksa pääle, kes nüüd üheks on saanud, et nad ka
 hakatšiwad hästi õitsema ja seda waimulikku taewa
 wilja kandma, mis koi ega rooste ei rikku, mis wargad
 ei warasta, ega halbid ei pilluta, mis põud kinni ei
 pea, ega wesi ära ei mäända! Oh Issand, hoia neid
 ka kindlaste ühes meeles armastuses ja laitmata elu
 sees, ja wõta neid wiimaks oma rahu ja igawese
 rõõmu riiki, kus walgeid riideid kantakse ja uskliku
 Siioni kääjatele wõidu kroonisi kätte antakse ning kõik
 õnsad Sind palest palesse näha saawad igawesest ajast
 igaweste! — Amen.

Enne sööma laua otsas laulda.

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule sa.

Sa armas Isa taewas jääl,
Oh halasta see paari pääl,
Kes Sinu ette astusid
Ja endid kokku lubasid!

Oh aita, et nad surmani
Wõiks hästi kokkuleppida,
Ja ühe teise meele hääks
Sind, kallis Jeesus meeles peaks!

Oh armas Jeesus, awita,
Neid nende elus juhata,
Et kassinaste, puhtaste
Naad jääksid abielusse!

Oh, helbe Jeesus, aita nüüd,
Ja saada mööda nende süüd,
Mis noore põlwe elu sees
On pahaste tein'd Sinu ees.

Sa hinge peig, oh halasta!
Neid nende elus rõõmusta,
Ja jaga taewast kaunist hüüd
See noore paari pääle nüüd.

Wiisil: Kõik were tilgad wõtsid Päästia.

Sa hinge peig, oh Jeesufene,

Mõua üksford enesele

See peigmees ja see pruudifene;

Wõta oma armu fülle,

Kui wiimne õhtu saab neil jõudma, —
 Nende waim ka ihust lahku!
 Oh saaksid Sa siis armu andma
 Surres, kui neil süda lõhkeb!

Ei ole õige siin maailmas
 Keegi, kes on paari läinud;
 Neil kõigil patu puru silmas, —
 Siiski Sa neil hääd weel teinud.
 Oh õnnista ja armust jaga
 Neile nende hinge wara,
 Et oleks neil ka ükskord osa
 Taewas — kui siit kutsud ära!

Oh aita neid ka ärawõita
 Pattu, liha lusti, himmu,
 Et wõiksid õnsast hinge heita,
 Taewas sääl sull' anda tänu:
 Kus pühad inglid hulgal laulwad,
 Sinu nime kiitwad järgest,
 Sull' tuhat, tuhat tänu andwad,
 Ühtlasi säält taewa koorist!

Palwe.

Jaan. 9, 17. 18.

Oh Jumal! kuule nüüd oma sulase palwet ja
 alandlikust palumisi, mis siin põrmus Sinu ette ohwer=
 dame. Lase oma pale walgust nende pääle paista;
 ole neile toeks ja abiks, et nad julgeste feda elu teed
 edasi käiks, mis neid igawesse rõõmu sisse wiib, kus
 kõik taewa koorid Sulle ärawäsimata häälega kiitust
 laulwad! Sa kallid igawene elu! meie ei heida mitte
 oma suure õiguse pärast omaid palweid Sinu ette,
 waid Su wäga suure halastuse pärast. Oh sa iga-

wene elu! Sinu suur armastus, mis kõige maailma inimeste südameid kuumaks teeb, tehku ka nende südamete sees oma waimuliku nägemata tööd! Sest Sina oled elu ja Sinust saawad kõik hinge tõmmajad usu ja tõlise lootuse läbi kõige suuremat wara, see on: igawest elu. Amen.

Pulma lõpetuseks.

Tulgu mu palwe Sinu ette; pööra oma kõrwa mu kange hüüdmise poole. Paul 88, 3.

Wiisil: Kõige ülem armu walgus.

Jeesus! waitne õhtu jõuab
Tulla kätte kõigile;
See, et meie süda nõuab
Langeda Su jalule,
Maani alandada Su ees
Selle pulmakoja sees,
Kus Su kallis arm ja abi
Litas rahuga meid läbi!

Walgustud see elumaja
Olgu püha Waimuga;
Taga neile, mis on waja,
Kes siin tahtwad elada, —
Peigmees, pruut ja wanemad, —
Täida nende südameid
Dma sõnaga siin rohkest,
Et nad elaksiwad lahkest.

Wõta armust andeks anda
— Meie waeste patu süüd!
Jeesus, mitte wiha kanda,
Mis m'e teinud pulmas nüüd.

Lase tulewisku teelt
 Oma heldet armu, meelt,
 Armu heita meie pääle;
 Kuule meie palwe hääle!

Wiihil: Uuu kiitus olgu igawest.

Oh Jeesus, ole kiidetud,
 Et Sa kõik hääd mull' teinud;
 See pulma aeg, mis wiidetud,
 On rahus mööda läinud.
 Et olen küll ma eksinud,
 Sa siiski oled aitanud
 Mind rahu teele saata.

Su nimi olgu auustud
 Siin maa pääl ja ka taewas!
 Ning tuhat korda kiidetud, —
 Kas neist, kes alles waewas,
 Ja mõtlewad siin ristiga,
 Ning patu, liha, lustiga,
 Et Sinu juure saawad!

Oh Jeesus! Sa mu abimees,
 Kõik teed Sa wäga hästi!
 Mu usk on nõder küll mu sees,
 Ma siiski tunnen lusti:
 Ma tean, et Sa wägewast,
 Ja sõdid mu eest tugewast,
 Sest olen see pääl rõõmus.

II. Waru laulud ja palwed.

Enne ristmist.

Minge ja õpetage kõiki rahwast ja ristige neid
 Issa, Poja ja püha Waimu nimel! Matt. 28, 19.
 Kes usub ja keda ristitakse, see peab õnneks saama;
 aga kes ei usu, seda peab hukka mõistetama. Mark.
 16, 16. Siis oleme meie maha maetud temaga
 ristmise läbi surma sisse ja otse kui Kristus on üles-
 tõusnud ja äratud Issa armu läbi, et meie ka nenda
 uudes elus peame käima. Room. 6, 3. 4. Ja nemad
 tõiwad lapsukesi Tema juure — — ja Tema wõttis
 neid sülle ja pani käsja nende pääle ja õnnistas neid.
 Mark. 10, 13. 16. Laske neid lapsukesi minu juure
 tulla ja ärge keelge neid mitte, sest niisuguste pärast
 on taewariik. p. 14.

Wiisil: Müüd hingwad inimesed.

Oh Jeesus, wõta wastu
 See last, kell' pole usku,
 Waid alles nõdruke!
 Tend ristimisel wiiaks,
 Oh, et jääd armu leiaks,
 Ja saaks kui ristiinimene!

Jää armuga ta osaks,
 Ja jäägu ta Su wõsaks,
 Druu, kallid, püha Tall! —
 Ka tema risti nime
 Su elu kirja pane,
 Et kaswaks ta Su käe all.

Dh Kristus, Lunastaja,

Et wõta õnnistada

Tend õige usuga!

Dh saada taale abi,

Su püha Waimu läbi,

Tend patu rojast puhasta.

Mis Adamast on tulnud,

Ta kõigi külge jäänud,

Kes sünnib ilmale, —

Et ta, kui suureks kasvab,

Siis ikka wagast elab —

Dh Jeesus Kristus sinule!

Dh anna armu annet,

Tee kindlaks nende wannet,

Kes on ta waderid!

Mad wand'wad furja ära,

King liha, lusti, kära,

Mis lapse meelest kauffid.

Wiisil: Nüüd hingwad inimesed.

Dh kallis Jeesukene!

Siin seijab lapsukene, —

On patu mudane;

Ta tahab täna jõuda,

Su risti wet ka nõuda,

King saada puhtaks patudest.

Dh siruta nüüd isi,

Su läbi löödud käsi,

Ta wastu armuga!

Ta kallis armu hallik,

Sa elu würst, auu päälif,

Meid kuule, wõta awita!

Oh Jeesus! kallis Jeesus,
 Siin paistab tema waesus
 Su selge filma ees.
 Täis patu, tühi armust,
 Ja ilma — elu — elust,
 Oh ela ikka tema sees!

• Wiisil: Müüd hingwad inimesed.

Ja risti lööbud Jeesus,
 See on Su käst ja säädus,
 Et saawad ristitud,
 Kes alles wäiksed lapsed,
 Ja nõdrad jõutumad,
 Et saawad wastu wõetud.

Su koguduse sekka,
 Ja risti rahwa hulka,
 Nii, kui kõik teised ka,
 Kes risti nime kandwad,
 Su sisse, Jeesus uskwad,
 Seks peawad saama ka.

Oh wõta siis ka waata,
 Su rohkeit armu saata,
 Kui Sinu taimetse
 Saab ristitud ju täna,
 Ja kuulunud Su sõna,
 Sell, kes on wäike lapsuke!

Ei põlgand Sina mitte,
 Kui toodi Sinu ette
 Need wäiksed lapsukesed,
 Siis kui Sa maa pääl olid,
 Meid lunastama tulid —
 Siis olid need Su armukesed.

Seft täame meie aga,
 Et armastad Sa wäga
 Kõik wäikseid lapsi weel,
 Ja tahad, et ka meie,
 Ka nenda wagaks saame,
 Kui nemad on siin ilma pääl.

Pa l w e.

Jeesus, Sinu surma sisse saab seesinane lapsuke, keda nüüd teele saadame, ristitud ja meie usume: et nenda kui Sina, oh Snnistegija, surmast oled ülestõusnud ja igaweste elad, ka temagi saab uudes elus käima. Oh truu hinge karjane! walitse siis sedasinast lapsukest ka oma ärawalitedud karja sekk; tõsta teda patu mudast ülesse, ühe taheda rohumaa pääle, uputa seda wana Adamat see õnsaks tegewa risti wee läbi; walgusta oma püha Waimuga teda nenda, et see uus inimene wõiks jälle igapäise kahetsemise ja patust pöörmise läbi ette tulla, siin ajalikus ja säääl igaweses elus, kus kõik ärawalitedud hinged Sind palest paleesse näewad! Oh armas, kallis Jeesus! meie kõik oleme püha risti wet otja pääle saanud ja kanname risti inimese nime — aga paraku, kudas on wana Adam meie seas weel walitsemas! Kudas kõnnime weel seda laia, huffatuse teed! Oh wõta meid kõiki parandada, ja meile üht uut südant ja meelt anda, et meie ka Sinu osaliseks saaksime! Oh kallis elu walgus! heida armu selle lapse pääle, kes alles meelest ja waimust nõder on! Hoiatada teda kurjawaimu kiusatuse ja mitme suguste kurja inimeste kadeduste eest; anna taale, oh Issand, üht tarka ja mõistlikku meelt ta kaswamise ja nooruse põlwes, et ta Sind ükspäinis järgeste

wõiks teenida, ja iga häda ja wiletsuse ajal kitsikuses
Sind appi hüüda!

Oh Issand! ole Sina tema warjupaik, pelgu
linn ja ülem rõõm, et ta muu asja pääle ühtegi ei
looda, kui Sinu kui elu ülespidaja pääle! — Nüüd
saadame seda last teele, ja loodame, et Sina oh Jeesus
Kristus, teda oma karja tallekeseks wastu saad wõtma
ja taale seda igawest lootust tõutama, mis Sa meile
kõigile oled tõutanud, kui Sinu tee pääl käime, Sinu
rajasi tasaseks teeme ja Sinu sõna nende sekka wälja
külwame, kes Sind weel ei tunne, et ka nemad kui
lambad Sinu, oma hinge karjatse juure tõtaksiwad ja
tõsist warjupaika ja elu hallikast otsiksiwad, Sinu surma
ja ülestõusmise läbi. Siis saab hingel rahu ja ei
iialgi toidu puudus olema, sest Sina söödad kõik elu
roaga. Seda wõta, oh kallis taewane Isa, oma armsa
Poja Jeesuse Kristuse pärast kuulda, kes wäeste patuste
hääks maailma kadund lambaid otsima tulnud on. Amen.

Wiisil: Kõige ülem armu walgus.

Aita nüüd, et armust praegu,

Kallis, helde Jeesuse,

Patu mudast puhtaks saagu, —

Palume — see lapsuke,

Keda weega ristime,

Käte pääle tõstame!

Ease püha Waim nüüd tulla,

Nägemata ta pääl olla.

Oh ja kallis taewa walgus,

Walgusta nüüd pimedust!

Tee et Sinu armu selgus

Paistaks tema südamest, —

Pääle ristmist, kui ta lääb
 Rangemaks ja suureks saab,
 Et siis targaste ta elaks,
 Rahu püüaks — taewast nõuaks!
 — Helde, kallis Issand Jeesus,
 Näed, et ilma Sinuta
 Suur on meie hinge waesus,
 Meel, waim, mõte rahuta; —
 Sest me peame nõudma Sind,
 Paluma ju iga tund. —
 Jeesus, paludes nüüd kuule,
 Meie palwe ohwri hääle!

Wiisil: Nüüd furnu teha matame.

Nüüd tagane ja waenlane,
 Ja anna pühäl Waimul maad!
 Sind meie ära põlgame,
 Et häbiga lääd oma teed.

Sind jalge alla tallame,
 Siin ühes rahu würstiga,
 Ja last ka puhtaks peseme,
 See elu — risti weega.

Last ristitame Jeesusel,
 Kes ta hääks ülestõusnud on,
 Ja walitem' kõik enestel
 Mis saadab meil ta rahu, õnn.

Baderi laul.

Wiisil: Oh wõikem Jumalat.

Ma waene muld ja põrm,
Sind kiidan Jeesus lauldes,
Sest, et su kallis arm
Mind hoidis kindlast wandes,
Kui lapse asemel,
Ma tüliks kuratil, —
Tend olin wandumas,
Ja töösti rikkumas.

Ei minu waeße wäes
Küll polnud seda jõudu;
Ma oleks tema käes
Ja lõpeks seda põuudu,
Kui mind, kes närtsiw taim, —
Ei kosutaks Su Waim.
Su pääle loodan ma, —
Mu kalju oled Sa.

Mu usku kinnita,
Oh armas Isjand Jeesus
Weel edespidi ka,
Et minu usu julgus
Ei iial lõpma jaaks,
Ei Sinust maha jääks,
Kui küll ma risti all, —
Jääks weelgi wait kui tall.

Et ma kõik kannataks
Su pääle lootes ära,
Ja rahu himustaks,
Ning põlgaks ilma kära —

Ka ootaks millal Sa
 Mind wõtad kutjuda,
 Et kätte saaksin ma
 See õnša rahu maa.

III. Surma laulud ja palwed.

Suremise aegus ja enne matmist.

Sest ühe inimese läbi on surm, siis on ka ühe inimese läbi surnute ülestõusmine. Sest nenda kui Nadama sees kõik inimesed ärasurewad, nenda peawad kõik jälle Jeesuse Kristuse, meie kallil Dnistegija sees elawaks tehtud Jaama. Aga igauks oma korra pärast: esimene on Kristus, pärast need, kes Kristuse pärast on, kui ta tuleb. Wiimne waenlane, kelle pääle otja tehakse, on surm. Mina suren iga päaw, seda ütlen mina tõeste. 1 Kor. 15. p. Sest meie elu on kui wari, mis mööda läheb. 1 Kor. 2, 5. Sest otse kui meie mullast fuju kannud oleme, nenda peame ka taewalikku fuju kandma. Kor. 15. p. Sest Sina, Jehoowa, kitud mu hinge surmast ära ja mu filmi filma wee hallikast. Paul 116. Jehoowa, kuile mu palwet, ja mu ksjendamine tulgu Su ette, sest mu pääwad on lõpnud kui suits. Paul 102.

Wiisil: Kes Jumalat nii lasseb teha.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda; —
 Kõik peame üksford surema,
 Ei anta meile ette täada
 Üht tundi, millal tuleb ta.
 On täna tund tuln'd temale —
 Wõib hooime tulla minule.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda,
 Tas olgu rikas waene ta;
 Ka waraks saab kuus firstu lauda, —
 Seega ta peab siit minema.
 Sest warata on tulnud ta
 Ja warata peab minema.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda,
 Kas olgu auus, ehk auuta ta;
 Kõik ihud saavad pandud hauda,
 Muld üks saab kõigil olema,
 Ei waata Jumal selle pääl
 Kas suur ehk madal on ta tääl.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda,
 Kas olgu tugew, nõder ta;
 Kõik surma sirp saab mahaniitma,
 Kõik wõtab tema korista.
 Ei ole jäädaw keegi siin,
 Kõik kurnab läbi surma piin.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda,
 Kas olgu naene, olgu mees;
 Kõik wõtab ühest lahutada, —
 Ja kõigil on see kord ka ees.
 Ja täadmata saab tulema,
 Sest peame aga walwama.

Surm käsib kõiki ilmast jõuda, —
 Üks teise järel lähme kõik;
 Sääal wagad saavad jälle leidma
 Ka ühte teist, kus rahu riik.
 Sääal lõpnud on kõik mure, waew,
 Kus Jeesus on, see armu kaew.

Wiisil: Müüd hingwad inimesed.

Müüd jääb see wilets elu,
 Kõik sinu waew ja walu,
 Sust maha igawest.
 Müüd sina lahkud ära, —
 Ja jättad ilma kära;
 Saad taewas leidma Teesufest.

Su süda olgu rõõmus,
 Et sinu helde Teesus
 Sind ärakutsub siit.
 Teed on ta walmis teinud,
 Ja isi eele läinud, —
 Sull annab andeks sinu süüd.

On surm küll lihal walus,
 Ja siiski hingel tulus;
 Hing saab siis hingada.
 Ihm on ju wangi koda,
 Kus walu, rist ja häda
 Ei lase rõõmsast elada.

Teesuse juures taewas
 On parem, kui siin waewas,
 Kus järgest mure käes,
 Kus waew ja õhkamine;
 Ei kuskil päris õnne, —
 Sest päris õnn on ülewel.

Wiisil: Oh Teesus Kristus tule ja.

Oh Teesus, alanduse sees
 Me waesed nuttes palume;
 Oh tõtta — ole abimees
 See nõdraks läinud waezele.

Ta wõitleb siin nüüd surmaga,
 Ta hing on ihust lahkumas;
 Oh wõta vastu armuga,
 Kui on ta üles tulemas.

Oh wõta kurja hirmuta
 Ta woodi ümbert ära nüüd,
 Ja saada ingli wäega
 Tend taewasse, oh kallis hüüd.

Oh anna andeks armuga
 Ta endsed tehtud patu süüd! —
 Oh rõõmusta tend eluga,
 Ning wõta taewa teda nüüd!

Oh helde, kallis Seesufe,
 Ta ei saa isi paluda,
 Taal on nüüd wiimne tunnike,
 Ta peab siit ju lahkuma.

Ta meel ja mõte segane,
 Ta ihu küünal kustumas;
 Gest oleme nüüd hulgani
 Ta eest, oh Seesus palumas.

Wiijil: Oh Seesus Kristus tule sa.

Oh helde, kallis, püha Tall,
 Kes tundsid waewa risti all,
 Ja istud nüüd auujärje pääl,
 Oh kuule meie waeste häält.

Meil lauides filmad kärmeeste
 Wet tilguwad nüüd järgeste;
 Mei' süda, suu ja mõte, meel
 On palumas nüüd Sinu pool.

Dh elu puu, Su oksa eest,
 Kell hing nüüd lahkeb ihu seest,
 Kes heidab hinge waluga —
 Dh rõõmusta tend eluga!

Dh Jeesus, tõtta appi Sa,
 Laf' inglid teda kannada
 Su pulma kotta elama,
 Kus rõõm saab järgest olema!

Sa kallid hinge wara, hüüd,
 Dh võta tend Su omaks nüüd!
 Sest aamen lootes laulame,
 Tend Sinu hooleks jätame.

Wii sil: Mu elu Kristus is!

Pääw lõpeb, faub wari, —
 Mii sureb inimene;
 Kas peremees ehk ori,
 Kõik kõlbab surmale.

Meil kõigil kord on minna
 Siit ilmast waluga;
 Ei awita wõi sinna
 Üks rikas waraga.

Ei aita raha, wara,
 Meid surma häda sees;
 Waid langet surma walu
 Saab tundma igamees.

Üks teise järel lähme
 Siit ilmast kára seest,
 Ja wiimaks kokku saame
 Kui õnsad — igawest.

Meil Jeesus elab alles,
 Sest wõtke röömusta!
 Ei jäta tema waleks,
 Mis wõtnud tõuta.

Kes uskus walmistawad
 End enne suremist,
 Need wiimaks ühte saawad,
 Kui õnsad igawest.

— Weel ruumi on, jest tõtkem
 See taewa linna pool,
 Ja lampa kätte wõtkem,
 Ning olgem ülewal;

— Et magamast ei leita
 Meid patu une sees!
 Ei pärast ükski aita,
 Kui ukseid lukkus eest.

See armu aeg lääh mööda
 Küll iga tunniga;
 Ei ükski wõi meist täada,
 Mill' Jeesus tuleb ka.

Wiisil: Oh Jeesus ülem abimees.

Oh Jeesus, Sa hää tüürimees,
 Laß minu elu laewa
 Nii kõikumata armu sees
 Siin sõuda, et saan taewa,
 Et ma siit ilmast lahti saaks,
 Ja taewas Sinu palet näeks,
 Kus pühad enne näewad!

Siin pole lusti ilma pääl,
 Siit tahaks saada taewa!
 Siin pole rahu, rõõmu tääl,
 Siin tunnen patu waewa,
 Siin elan abi armuta,
 Siin waim on järgest rahuta,
 Siit tahaks ma küll lahkuda.

Siin pole mitte rahu riik,
 Siin patust ei saa lahti;
 Siin suurem osa kurjad kõik —
 Siin nutta saab ju tihti,
 Siin olen mina lihalik,
 Siin on see tee kõik waewalik,
 Mis elusse võib wiia.

Sääl aga ootab wõidu kroon, —
 Kui wõidan, siis saan kätte;
 Sääl on see kõige ülem rõõm,
 Mis igawest ei lõppe.
 Sääl walgeid riideid kantakse,
 Sääl palma kätte antakse,
 Sääl riid ja kära otfas.

Oh peaks ma waene ussike,
 Siin jõudma krooni wõita!
 Sääl saaks, siis armas Teesuke,
 Sind igaweste kiita,
 Ja laulda taewa koori pääl,
 Üks püha, püha ifka sääl,
 Kõig' inglitega seltsis.

Palwe.

Issand, kõige wägewam igawene Jumal! Sinu
 ette alandame meie endid siis ühes koos silma weega!

Sa oled meile ihu ja hinge annud, ka päälegi igapäawast ülespidamist; Sa oled surma patude pärast meie pääle pannud ja kutsud meid kõiki järge mööda siit; Sa oled oma poega Jeesust Kristust meid ärälunastama saatnud ja seeläbi meile igawest elulootust kätte annud, — oh aita siis ka, kallis taewane Isa meid iga pääw, nenda kui täna, selle sinatse meie sõbra surma juures meeles pidada, et ka meie surelikud oleme ja nendasama saame mulda pandud kui temagi. Tuleta ikka, oh Issand, meie meele, et meie siin ilmas muud ei ole, kui majalised ja wõerad, sest iga pääw kanname meie surma omas põues ja iga hinge tõmbamisega wõime meie hinge heita. Ei ole meil täada, oh Issand, millal, ehk misjaguse surmaga sa meid siit ilmast ärakutsuda tahad. Oh armas Issand! hoiameid ühe kurja, patust pöörmata surma eest, ja aita et ka meie ihud sugulaste ja sõbrade hulka saakswad maetud ja selle sinatse meie sõbra wennaga (õega) jälle wiimsel pääwal saaksite ülestõusma igaweseks eluks! Oh wõta meid kõiki jälle röömustada, kes ta surma pärast kurwaks saanud, et meie röömsa ja kindla igawese elu lootusega wõiksite hinge heita ning Sinu kätte oma waimu andes filmi kinni pigistada! Amen.

Surnu kandjate laulud.

Wiisil: Oh Jeesus ülem abimees.

Üks teise järel kantakse
 Puusärgid surnuaeda,
 Sa mulla sisse pantakse
 Kõik ihud külma hauda.
 Me täna sind siin kanname,
 Ehk hooime ist sureme,
 Sa paneme puusärki.

Nüüd wiimast korda wõtame
 Sind käte pääl weel kanda,
 Ja haua poole töttame,
 Kell' jauks sind tah' me anda.
 Ei enam näe sind silmaga,
 Kuis tänine sind näinud ka, —
 Siin sina saad ju põrmuks.

Wiisil: Amen, Jeesus Kristus elab.

Wankrelt saab sind kantud täna,
 Oh armas wend nüüd haua poole,
 Su armastajaišt sõbradest!
 Hauda jääd nüüd meiest sinna,
 Sul mulda paneme kõik pääle —
 Ja mulla pääle usu rist —
 Saab haudas mullaks see. —
 Ja tõused ülesse,
 Ka elusse,
 Kui wiimne pääw
 Kõik furnuid toob
 Reid' haudadest ja kohtus' wiib.

S a u a j u u r e s .

Wiisil: Nüüd furnu keha matame.

Sa haud, ja hingamise maa,
 Nüüd täidame sind mullaga;
 Nüüd mulda pannaks' tagasi,
 Mis üksford mullast wõeti.

Puusärgiga ta siia jääb,
 Siin mädaneb ja mullaks saab
 See ihu, mill' on jõudnud surm, —
 Muld on nüüd tema pall ja arm.

Ja ilma waew on wähendud,
 Ja hing on taewas ühendud
 See risti löödud Teesuga
 Ja kõige püha feltliga.

See ihu hingab mulla sees,
 Siin, funni wiimne pääw on käes,
 Siis tõuseb jälle ülesse,
 Ja lähab suure kohtusse.

Sääl wõlaramat loetakf,
 Mis saame kuulda igamees;
 Kes on siin eland wagaste
 Saab Teesu omaks tõeste.

Tend lahti surma wõimusest
 Wiib taewa röömu igawest;
 Ei kau tema ilmas täält,
 Waid röömust röömu leiab jäält.

Sest wõtkem sõbrad paluda,
 Et Teesus wõtaks halasta
 Ka meie surijate pääl,
 Kes elame weel ilmas tääl.
 Meid kõifi wõta õpeta,
 Üht õnnist surma walmista;
 Et kui see tund saab tulema
 Siis õnsast wõime lahkuda!

Lapse haua juures.

Wiihil: Müüb furnu keha matame.

Üks furnu keha hingab siin,
 Kes ilmas wäha waewa näin'd,
 Kes pole wanaks saanud weel,
 Ning rändan'd elu, õnne teel.

Ja kaswis, nii kui roosike,
 Ju ema rinnul edasi,
 Kui tuli kätte ka see tund,
 Kus teda murdis surma sund.

Ja waimu wöttis Teesuke
 Siit häda orust taewasse;
 Nüüd laulab Paradiisis sääl,
 Ja taewaliku koori pääl.

Tal pole surma karta sääl,
 Ja kõnnib Siionis ju mäel,
 Tal on sääl palmi oksad käes, —
 Ja ütlemata rõõmu wäes.

Ei kurat tend sääl wörguta,
 Ei surm tend enam hirmuta,
 Ei kuule ta sääl nutu häält,
 Mis kurwasta wõiks südant, meelt.

Ja ilma kárást lahti on,
 Tal Teesus on sääl ülem õnn;
 Ja rõõmus on sääl mureta,
 Kõik' taewa ingli seltsiga.

Ja ihu saab nüüd mullasse, —
 Kuid ei jää siiski mullaks see,
 Ja wiimisel pääwal tõusma peab,
 Kui Teesus haudi lahti teeb.

Seft jättem teda hingama,
 Ja wõtkem uskus elada;
 Ka meile jõuab tulla tund
 Mill' magame siin wiimast und.

Wiimseks Jumalaga jätmiseks.

Wiijil: N amen, J esus K ristus elab.

Jumalaga, armas isa (ema)
 Nüüd pead sina jääma siia,
 Kus saad ja mullaks minema!
 Mullast saad ja jälle tõusma,
 Kui Jeesus Kristus võtab hüüda,
 Siis saab su haud ka lõhkema,
 Ja sa pead tõusema
 Siit teistega,
 Et elu saad.
 Nüüd hinga siin,
 Kus waew ja piin
 On otsas, mis sa ilmas näin'd.

Kolme pääwa eest ja olid
 Veel õhk'des oigmas tõbe woodis,
 Ja wõitlemas säääl surmaga;
 Suures walus hinge heitsid.
 Nüüd aga hing on Paradiisis,
 Ja laulab rõõmsa hulgaga.
 Säääl pole nälga tääl,
 Waid elupuul on säääl. —
 Hing süüa saab
 Säääl elu jõest,
 Ja juua tõest
 Et jänu pole igawest.

Sina surid, jätsid aga
 Meid kõiki kurwast maha nutma,
 Ja surma pärast leinama.
 Hale on see meil küll wäga,
 Et peame sind nüüd siia jätma,
 Ja nuttes äraminema.

Ka meie sureme,
 Su järel tuleme.
 Oh isake (emake)!
 Sind jätame,
 Ja töttame
 Su haura juurest ära kõik.

IV. Sööma laulud ja palwed.

Enne sööma.

Wiisil: Müüd hingwad inimesed.

Oh Jeesus, armust rutta,
 Mei' palweid kuulda wõta,
 Kui lauldes palume!
 Oh õnnista kõik rooga,
 Mis meile saanud tööga;
 Sest Sulle kiitust anname.

See on kõik Sinu anne,
 Mis igapäaw me sööme,
 Ja praegu laua pääl.
 Meil riided on küll selgas,
 Ja ihu pole nälgas, —
 Oh jaga hinge wara ka!

Pääw pääwa järel lähab,
 Ja ihu toidust tahab,
 Ei ilma seista wõi.
 Nii lähab hinge wara
 Meil tarwis, kui me ära
 Siit ilmaft peame minema.

Wiisil: Rõige ülem armu walgus.

Helde Jeesus, sinu poole
Tõstame nüüd omad käed!
Kanna isi armu hoole,
Taga meil, kuis isi näed.
Sinuta kõik pääwad, ööd,
Meie mõted, teed ja tööd, —
Ei neid iial maksja ühti,
Kui su arm ei leia mahti.

Uita meid ka, kallis Jeesus
Iffa tänu anda sull!
Oht küll suur mei' hinge waesus,
Kurjust ilmas kõnd'mas küll,
Siiski sina rikkuses,
Suures armus, helduses
Uwitad ja aitad järgest
Meid, kes komistame kergest.

Wiisil: Namen, Jeesus Kristus elab.

Seisame nüüd jälle täna
Siin laua ääres Jeesukene,
Ja tah'me rooga wõtada, —
Snnista ja armust anna
Meil igapäine palukene,
Sa elu ülespidaja!
Oh waata meie pääl,
Helde Jeesus,
Kui paludes
Me tõstame
Käed kokkupannes sinu pool.

Meie waesed patu orjad
 Ei ole wäärt, mis ja meil annad,
 Waid üksnes armust sünnib see.
 Oleme kõik wäga kurjad,
 Ja siiski ja weel muret kannad,
 Mei' ihud söödad leiwaga.
 Oh Jeesus, anna ja
 Meil taewa manna ka,
 Hinge sööda
 Kui sureme,
 Ja tuleme
 Su püha pale ette ka!

Wiihil: Mu elu Kristus ihi.

Siin laua ääres olles
 Sind Jeesus täname,
 Ja käsja kofku pannes
 Sull kiitust anname.

Et oled muret kannud
 Mei' waeste ihu eest,
 Meil riideid, sööki annud
 Su heldest, rohkest käest.

— Me patused ei oleks
 Küll mingi anni wäärt,
 Kui sinu arm ei põleks,
 Siin kuuldes meie häält.

Ei meie nõuu ning abi
 Ei maksa ühtigi,
 Kui sinu armu wägi
 Ei aita edasi.

Kas palju tööd küll teeme,
Ja muret peame,
Me siiski ära näeme,
Et kõik on tühine.

Sa võid, kui tahad võtta,
Kõik vilja põllu päält,
Meid waesid nälga jätta,
Ja põlg'da meie häält.

Et armust helde oled,
Ei sina seda tee,
Waid meie palweid kuuled
Sa taewas alati.

Ei meie suu ja süda
Sind jõua kiita küll;
Ei ära maksa seda,
Mis hääd ja teinud meil.]

Mei' usk on nõder wäga,
Me läbi patused;
Sa Issand ist seda.
Tääd, et me wõlglesed.

Wiisil: Nüüd ristrahwas laulage.

Sa elu leib, oh õnnista
Mei' ihu leiba wõtmist,
Mis meie laual pannud Sa,
Su heldest, rohkest armust.
Oh aita, et ka südamest,
See, sinu armu ande eest
Mei' tänu ohwer tõuseks.

Meid aita rahul olla ka,
 Kui pääwast pääwa saame,
 See sinu armu andega,
 Mis iga pääw me sööme.
 Eiig wara jäägu püüdmata,
 Et elaksime mureta,
 Siin lootes sinu pääle!

Ei ole meie midagi
 Toond sünd' des ilma kaasa;
 Ei wõta ligi ühtigi,
 Kui surses lähme hauda, —
 Kuid see, mis hingel korjanud,
 Ja puusjark ümber walmistud —
 Kõik muu jääb meiest maha.

Sööm söömalt ligi jõuab haud,
 Ja pääwad lõpwad ära;
 Weel ihul sööki täis on laud,
 Kus on siis hinge wara? — —
 See on see manna elu puust,
 Ja westi elu jõe suust,
 Mis hinge söödad, joodab.

Palwed enne sööma.

Oh helde Jumal, meie ihu ja hinge ülespidaja!
 Meie oleme nüüd seltsinatsel tunnil siin ühes koos ja
 tahame rooga wõtta, ning seeläbi oma ihu rammu
 kinnitada. Sinu suur ärarääkimata armastus meie
 wastu on meile seda jagu annud, et ikka tänini laud
 kaetud olnud. Oh kallid Seesus! jaga ka tulewikkus
 meile meie igapäawast osa ja aita, et südamest sulle
 tänu ja kiitust wõiksime anda! Amen.

Oh kallis Issand! Meie tõstame oma kässi kofku pannes Sinu poole ning palume: anna meile ikka meie igapäawast leiba ja aita meid seega rahul olla, mis isi armust meile annad, ning südamest see eest find tänada! Amen.

Sina, helde Teesus, söödad meie ihu iga pääw leiwaga; — oh sööda ka meie hinge oma püha sõnaga, — see taewa mannaga, et meie ka ükskord oma waimu Sinu kätte andes wõiksime õnaste surra ja Sinu auuriigi pärijaks saada! Amen!

Õnnista, oh Issand Teesus Kristus, et meie leiwal lõpust ei tuleks, waid wõta isi omast rohkest käest meile igapäaw, kudas Sa meid paluda oled käskinud, juure lijada ja siis, kui ihu ennast kosutanud on, et ka hing ilma ei wõiks jääda, waid oma osa saada. Seda wõta, helde Õnnistaja nüüd ja iga kord oma armust meile kinkida, et Sinu sõna iialgi meist rooga wõttes kaugele ei jääks, waid järgeste südames seisaks! Amen.

Pärast sööma.

Wiisil: Jumal maa ja taewa Looja.

Sina jagasid, oh Isa,
Kõrgeft tähe taewa seest
Mulle oma armu anda
Ihu jõuude kosutseks,
Nagu ikka oled teinud,
Mis ma patun' olen näinud.

Wõimata mul oleks olnud
Ühti panna laua pääl,
Kui Sa poleks seest hoolt kannud,

Et mul roog saaks osaks tääl,
 Mis ma põrm siin armust maitšin,
 Keha näljast seega kaitšin.

Ihu on nüüd kinnitadud,
 Issand Sinu abiga,
 Uue tööle valmistadud
 Sinu tõe sõnaga,
 Mis sa leiwal jätkuks andsid,
 Hingest wälja ohwriks kandsid.

Sunnista, oh Issand isi,
 Et ka rooga leiaks hing,
 Ja ei tuleks pikamisi
 Keelma teda patu wing.
 Kuule palwet, taewa Isa:
 Meile hinge rooga lisa.

(M. J. Eisen.)

Wiisil: Oh Jeesus Kristus tule sa.

Oh süda tõtta tänama
 Mu taewa Loojat rõõmuga,
 Kes on kõik säädnud targaste, —
 Meid söötanud, jootnud rohkeste.

Oh süda tõtta tänama!
 Waat Looja meid ei unusta,
 Kui nälg on käega katsuda, —
 Ja siiski wõtab aidata.

Oh süda, tõtta tänama!
 Kuis Looja wõtab armasta
 Meid — kes tend alwaks peame,
 Ja patu kõides seisame.

Oh süda, tötta tänama!
 Muud annes pole anda ka,
 Kui tänu ohwrid ohwerda,
 Ja alanduses paluda.

Oh süda tötta tänama!
 Kas jõuab keegi tasuda
 Kõik seda armust antud hääb,
 Mis Loojast omal tehtud tääd?

Oh süda, tötta tänama!
 Ei jõua keegi tasuda,
 Ei seda ülesarmata,
 Kuis ta meid wõtnud aidata.

Oh süda, tötta tänama!
 Me lähme pääwa tõusuga
 Su ifka enam patuseks
 Ja Looja wastu wõlglasteks.

Oh süda, tötta tänama!
 Ta arm käib ühes meiega
 Nii ühest pääwast teise pääl,
 Meid aitab igas tundis tääl.

Wiihil: Kes Jumalat nii laste teha.

Oh Jeesus, elu, armu walgus
 Ja hinge ülespidaja,
 Nüüd on Su taewa küllus selgus
 Wõtn'd ennast meile awalda,
 Ja tunnistada Sinu hääb,
 Mis jagawad Su armu wäed.

See eest' jull' olgu Snnistaja,
 Meist lauldud tuhatkorrased
 Kiitused põrmus, toitia,
 Mis oleks Sinu kohased,
 Milledest leiaks alandust,
 Ja waese hinge madalust.

Sa oled ükskord kõrbes sөөtnud
 Wiis tuhat toidust waba meest,
 Kui olid nende hinga jootnud
 Sa taewa elu jõe seest. —
 Nad tõstsid häält ja kiitsiwad,
 Ja tänu Sulle andsiwad.

Oh kuule, kes su armu saanud
 Ja paludes ka omad pääd
 Küüd tõstwad üles, et neil jäänud
 Su armu osa, õnne, hääd.
 Las' tänu ohwriks muuta Sa
 Mei' lugu taewas armuga.

Et Sa taast wõiksid osaks saada
 Mei' südameid ja hingesi,
 Siis õiget õnne saame täada,
 Mis kõik maapäälseid rõõmusi
 Teeb lahkuma ja üksnes Sind,
 Mu Jeesus ot'sma, kuule mind.

(M. J. Eisen.)

Pa l w e.

Tänu, tuhat tänu Sulle, helde Jeesus! Sinu
 nimi saagu auustatud ja suureks kiidetud siin maa
 pääl ja ka taewas! Sinu armu annetest elame meie
 iga pääw, nii hästi ihu kui hinge poolest; Sinu armu

annetest oleme see kord oma ihu jälle roaga kinnitanud. Meie waesed patused saame Sinu armu annet veel enam ja enam iga pääw maitsta; — aga kui väga puudulised on meie tänu ja kiitus Sinu rohke andide ja lõpmata õnnistuse eest! Meie kõwa patune süda ei jõua seda poolestki saadik tänuga tasuda, — ei sugugi — mis Sa meile meie elupääwade sees hääd oled teinud. Kui meie silmad saaksivad wee hallikaks ja meie suu kui tunnikell, mis alati liigub ja meie südame palwed kui suits taewa poole ülesjooseks — ka siis ei jõuaks meie oma tänuga Sulle midagi tasuda. Sinu helduse käed on ikka lahti meile hääd tegemas, Sinu lahked silmad waatawad ikka armuga meie pääle; Sina, truu Jeesus, ei ole siiamaale meid veel nälga jätnud, waid meie eest igapidi rohkeste hoolt ja muret kannud, — ole ka siis edespidi armuline meie wastu, anna meile ikka meie igapäawast leiba ja aita meid seega rahul olla — Sind tänada ja sulle kiitust laulda kunni wiimse surma tunnini, et siis sinu taewa riigi pärijaks wõiksime saada ja Sulle pühadega järgeste Halleluuja igawesest ajast igaweste laulda! Amen.

L i s a.

Mõned maanitsuse kõned.

I. Maanitsuse kõne peigmehele ja pruudile laulatusele minnes.

Uga kui nemad ei wõi ilma aidata, siis heitku nemad abielu sisse, sest parem on abielusje heita, kui himmude põlemist tunda. Kor. 7. 9.

Armsjad hinged! Nüüd on teil see aeg kätte jõudnud, et oma endist wallalist elu mahajätate ja endid ühe teisega tahate ühendada laska. Täna olete teie wiimast korda siin oma endises seisuses ja olekus, sugulaste ja sõbrade seltsis ja Issanda armu pale ees, ja saate pea koguduse ees Issanda õnnistamise ja armu sees paariks rahwaks jäädawaste kofku laulatatud.

Kas olete endid nüüd ka selle tarwis ettevalmistanud, et Tema õnnistus ja arm teile osaks saab jääma? Kas on teil tõsine armastus ühe teise wastu, mis elu otsani saab kestma? Kas tunnete ka selgeste Seesuse Kristuse Apostli õpetust, mis on ülespandud 1 Korintuse raamatus 7 päätükis 3 jal.: Mees tehku oma naesele seda meele hääd, mis tema kohus on ja nenda samuti naene ka mehele? Kas teie saate tulewikkus selle pääle ka kindlaks jääma, et Seesus, taewa ja maa rahuwürst ennast teie üle wõib rõõmustada? Tahate teie ka üht puhast ja laitmata abielu ettewõtta ja äraelada? Tahate teie ka truuste hoolt kanda, et teie Jumala armu läbi Tema püha käsu sõnu ja säädusti, mis Ta meile annud, peate? Tahate teie ka kõik hääd ja kurja, wiletsust ja risti, õnne ja õnnestust, rahu ja rõõmu, waejust ja rikkust, ning kõik, mis Issand teile omaft põhjatumast armu wäest jagab, Tema pääle lootes ühe teisega seltsis elust läbi rändades ärafanda? Hüüate teie ka häda ja kiusatuse ajal Jumalat waimus ja tões appi? Saate teie ka omas ihus ja waimus Jumala nime auustama ja mitte kergemeelisel wiisil sugu wõtma, mis üks hirmus pat teise käsu wastu on, kus kõik ilmaasjata Jumala sõna pruukimist kõwaste keeldaks? Wõiwad teie hinged ilma mingisuguse takistuseta Issanda Seesuse Kristuse tundmises kosuda ja kaswada?

Waatke armas peigmees ja pruut weel kord tagasi möödaniku ja kõige selle pääle, mis temaga äraläinud! Mõtlege pisut järele ja tuletage meele, kui armsaste ja heldeste Issand Jeesus teid sündimisest saadik kunni siia ajani edasi on aitnud! — Ta on teid kui oma süle lapsi kätte pääl talutanud; ta on mõnda häda ja õnnetust teie päält ära käändnud; ta on teid omas pühas ristmise sääduses wastuwõtnud, siis kui teie alles weel wäetikejed olite ja kui nõbrad taimed ema rinnal kaswasite ja kosusite; ta on teile rõõmu, rahu ja ihuliikmete terwist kinkinud; tema arm on järgest teie ligi olnud, kus iial olete käinud ehk liikunud.

Uga mis wiisi on teie südame lugu tänini olnud? On's Issand teie südames ja juus ka auustatud jaanud? Mis tänu olete teie temale tema üleliia rohke armastuse eest annud? Mõtlege armsad hinged, kui palju teie temale wõlga olete ja seletage oma asju enne Issandaga ära, kui teie uue seisuse, oleku ja elu sisse astute, et iga wana asi uudes elus kustunud oleks ja teid enam waewama ei tuleks! Paluge Issandalt armu ja oma möödaläinud eksituste üle andeks andmist! Alandage oma südameid ja meeli tema jalge ette ja minge rõhutud ja kahetsewa südamega püha kotta. Nõudke waimu madaluses, et kui teid paari pandakse, wana asi taja tehtud oleks! Seiske kindlas uskus Issanda püha pale ja tema wiinamäe töötegi ees! Pange tähele ja wõtke neid püha kirja sõnu südamesse, mis teile jääb etteloetaks; olgu need teie südames jäädawaks pitseri märgiks. Urge laske oma mõteid mitte tuulest kõikuda, waid pidage kinni, mis teil on, et ükski teie elukrooni wõtta ei saa! Sa nüüd armsad hinged, minge Issanda pääle lootes rahuga teele! Tema pale arm hoitku teie südameid

ja meeli õige tee pääl! Tema lasku oma pale paista teie pääle ja andgu teile Teesuse Kristuse, meie kalli Õnnistegija ja Lunastaja läbi oma rahu. Amen.

II. Maanitsuse kõne pruudi ja peigmehe ehitamise juures.

Olge ühe teise vastu alandlikud ja ehitage endid seespidi alandliku meelega, sest Jumal paneb suureliste wasta, aga alandlikudele annab tema armu. Peet. 5, 5.

Seda püha kirja sõna tähele panna, jüdamesse wõtta ja selle pääle endid toetada, peab teie ülemhoole kandmine siin ajalikus, maapäälises elus olema, muidu ei wõi teie mitte rahuga maailma kõrbest läbi rändada ja sinna igawese hingamise maale saada, kus teil enam mingi waewa ega muret ei ole.

Sellepärast olge ühe teise vastu armulised, nenda kui taewane Isa teie vastu armuline on, elage auusaste kõige laitmata wiiside ja kombede sees, nõudge Jumala riiki ja tema heldust, siis saab Issand teie elukäiki õnnistama. Toetage kindlaste oma jalgu õiguse teeradade pääle, et teie kõrwa ei libise ja hukatuse sisse ei jattu; jõudge ikka enam edasi jelle etteäetud märgi poole, nõudge õli oma usu lambi sisse, et teie seespidi mitte pimedusega kaetud ei saaks; puhastage oma südameid kõigist patu roojusest ja andge Issandale maad omas südames, et tema enesele elu aset sinna sisse wõiks ehitada.

Teie ihud ehitatakse nüüd kalli ja puhta riietega, teie sugulased ja sõbrad seiswad koos, teie ümber teile jelle uue elu tee pääle õnne soowimas, kuhu teie juba esimest sammuga astute. See ehete, millega

noorik su pää kaetud saab, jääb sulle abielu täheks kunni surmani! Olgu ka siis see sulle ühtlase rahu täheks ja wõidu lipuks, et sa seda kandes igawese auurooni wõidaksid. Sinu endine wallaline elu on nüüd möödas, sina pead nüüd mehe meelewalla alla jääma ja seda pääkatet kandma, mis praegu su päha pandud saab. Nüüd saad sina kõikide waatajate silmas kui täielik abielu naene väljanägema. Sina ei pea enam teistega sõbrustama, ega kellegi mehe poole armastades hoidma, sa pead kindla meelega selle seisuse sisse jääma, senni kui Issand teid surma läbi ühest lahutama tuleb.

Sa nenda siis, armsad noored hinged, pidage siis seda jäädust ja aega kalliks, mille sisse teid Issand wastu on wõtnud ja mis pääle ka teie ühe teisele kät ja südant olete annud. Seda jäädust mööda elades tahab ka Issand teie wastu armuline olla ja teid oma armuga tõeste ja uueste kinnitada. Urge lootke üal, et teie omast jõuust ja wäest seda püha jäädust pidada jõuate, mis sees teid on ühendatud ja selle arutuma hulga kuusatuste wastu panna, mis teile seest ja väljaspidi tüli teewad. Lootke uskus Seesuse Kris-tuse pääle nii kaua kui teie siin ilmas elate. Wõtke tema täiussest armu armu pääle, sest tema armu ukseid seiswad teile alati lahti; tema armust peaksite tulema osa wõtma ja igawest õnnistust pärima. Temal ei ole hääd meelt ühe kõige wäheima teie eksituse ja patu pärast; tema on teid oma kalli were hinnaga enesele ostnud ja tahab teid ka igawese auriigi pärijateks wastu wõtta. Olge ja elage siin maa pääl kui tema armuriigi lapsed, siis saate ka sääl teises elus igaweste tema auriigi lapsiks jääma ja üht otsata rõõmu maitsuma.

Sah, armsad hinged, nõudge siis alandlikud ja waitjed kõige elu otsani olla. Alandlik meel ja

Jüdame waifne olef on üks arwamata kallis asi, mis iga ristiniimesele igal ajal otsata õnnistust saadab. Kui teie äraunustate alandlikud ja waifsed olla, siis keelate sellega mõnda hääd asja oma südames aset leidmast, mis läbi teie õnne ehk õnnistust oleksite saanud, kui alandlikult ja waifselts uskus Õnnistegija pääle oleksite lootnud. Paluge siis Issandat ja lootke tema armu pääle, — siis saab teie käsi hästi käima ja teie saate kaua elama säääl maal, kus Issand teile pärast surma eluaset walmistab. Meie Issanda Seesuse Kristuse arm olgu teiega. Amen.

Maanitsuse kõne enne sööma laua otsas.

Walwage ja paluge, et teie kiusatuse sisse ei sattu. Mark. 14, 38.

Armsad hinged Issanda sees! Teie olete nüüd üks noor abielu paar, ja tahate ühendatud paari rahwa elu elama hakkata ja üheteise rõõmusest ehk kurbdusest osa wõtta. Teil on praegu üks rõõmus aeg, kõik teie sugulased ja sõbrad on teile lahkestest kät andmas ja sõbralikult juttu ajamas. Teie jüda ei mõtle sel korral wist palju edespäidise aja pääle; teie ei tuleta sel rõõmu ajal midagi meele, kuidas teie käsi ka tulewikus käima saab. Teie olete nüüd kui ühe uue maa pääle elama asunud ja peaksite ka hääd wilja kandma ning Issandat tänades ja kiites auustama. Teie olete endisest wallalisest elust wäljaastunud ja endid abielu sidemega ühendada lastnud. Pidage siis seda aega kalliks, walwage ja paluge, et teie kiusatuse sisse ei lange, sest saadan on alati teie teerajade pääle wõrkusi wälja heitmas ja tema kiusatused luu-

rawad iga filmapill teie kannul. Kui teie ei walwa
 ega palu, et Jeesus oma püha abi teile läkitaks, siis
 võib saadana wägi teie üle wõimust saada. Walwage,
 et teie hooletumaks ei jää, ega igaweste ei lange!
 Paluge, sest Jeesus, see elu hallikas on igal ajal
 teile lahti ja tahab teid eluweega joota; aga kui teie
 palwele laisaks jääte, siis paneb ta teie eest oma armu
 uksti kinni ja ei taha teid mitte enam oma eluweega
 joota. Siis jääte teie nõdraks ja rammetumaks ning
 langete. Paluge ja walwage! Olge sel uue elu käi-
 misel äraarwama kõiki oma elu aastaid, päiwi ja
 tunda, nii kaua kui teie eluiga siin päikese all edasi
 wältab, et teie igas suuremas ehk wähemas ehituses
 endid jälle parandate ja ümberpöörate õige ja elutee
 pääle. Urge mõtelge, et teile siis juba küll on an-
 deks antud, kui üksi seda enam ei tee, mis tundsite
 patu olevat. Urge trööstige endid sellega: Kui see
 möödas on, no eks ta siis ka andeks ole antud, sest
 Issand teab, et meie südames seefugust pattu enam
 ei ole lubanud teha. Ei sõbrad! see ei saa muidu
 teile mitte andeks antud, waid üksi siis, kui teie pattu
 kahetsewa südamega Dnistegija käest andeks palute,
 wõite oma südamele rahu ja rõõmu leida. — Siis
 saawad teie patu haawad parandatud; aga teie ei wõi
 siiski weel julged olla, et teie enam ei lange, waid
 peate alati seda püha kirja sõna meeles pidama:
 Walwage ja paluge, et teie kiusatuse sisse ei lange.
 Amen.

Maanitsuse kõne enne ristmist lapsle.

Laske neid lapsukesi minu juure tulla ja ärge
 keelge neid mitte, sest niisuguste pärast on taewa riik.
 Mark. 10, 14.

Jeesus Kristus ütleb siin kirja salmis selge sõnaga, et tema lapsukesi mitte ei põlga, vaid neid üle wäga armastab ja enese juure õnnistamiseks ja taewa riigi walmistamiseks tuua käsib. Õnnistegija ei lüka neid mitte enesest ära, et nemad küll alles nõdrad ja wäetimid on. Nemad on taewariigi pärijad, nende ingled näewad alati taewas Isa auu paistust ja tema armu palet. Et nemad küll patu sees sünniwad ja patuga ilmale tulewad, pole nad siiski weel mingi pattu teinud; selle pärast tahab Issand Jeesus neid püha ristmise wee läbi sest wanemate päritud patu roojast ära puhastada ja taewa riigi osaliseks teha. Selle pärast käsib tema neid oma juure tuua õnnistamiseks ja meie ei tohi neid mitte tagasi hoida ega õnnistuse aega wiivitada, vaid peame neid „kui taewariigi pärijaid“ tema jalge ette wiima. Meie oleme täiskaswanud inimesed, meil on täielik meel ja mõistus, meil on püha kiri ja käsud alati silmade ees lahti, meie wõime küll enam Jeesusele suud anda ja tema käskust mööda teha, aga ometi ütleb Õnnistegija meie kohta: Tõest mina ütlen teile: Kui teie mitte ümber ei pööra ja ei saa kui lapsukesed, siis ei wõi teie mitte taewa riiki saada! Sest sõnast tunneme meie, mis suur wähe meie ja lapsukese wahel on! Et meil küll lapse õigus on, ei saa meie siiski seda õigust muidu kätte, kui meie oma kurja tee päält ei pööra ja nende sarnatseks ei saa. Meie peame nüüd järelemõtleva, mispärast praegu koos siin oleme ja meele tuletama, et meie seda nõdra taimetest püha ristmise õnneks tegewa wee juure tahame saada; sellepärast on meil tarwis Issanda poole hüüda ja temalt armu ja õnnistust selle lapsukesele paluda. Ja isiaranis teie waderid, kes teie selle lapsukese käemeheks ja eestkostjaks tahate heita ja awa-

likult inimeste ja Sumala ees tunnistama saate, et teie risti usu sääduse järele otse kui wandega peate kinnitama selle lapsukesele abiks, kui Sumala sõjamehed kiradi vastu seisita, peate südamest Sumala poole õhkama ja enestele saadana kahju tegema noolde vastu jõudu paluma.

Seks on ka meie iga ühe ristiinimese kohus, kes praegu siin lapsukese ümber seisame, et meie oma südamelikuid palweid Issanda poole õhkades saadame, et see lapsukene saaks tema armu sees hoitud ja üleskasvatatud, et Issand oma armu filmaga alati tema pääle waataks ja teda õige tee pääl hoiaks ja kaitseks, seni kui tema eluiga siin kaduwas ilmas edasi lähab, sest et meie ei tea, kui palju aastaid ja päivi taale siin kaduwas ilmas osaks antud on, kas temal pikem kui ühe liblika iga saab olema; — Issand üksi on meie elupäivi kõik äraarwanud ja määranud, ta täab tema aastade pikendamise aega ja surma tundi tema hooleks ja tema armu saatmise alla anname meie seda lapsukest. Siiski peame meie omalt poolt tegema, mis meie kord ja kohus on, et meil tema pärast raskeid wastamisi ei saa olema, sest Issand pärib seda meie kätte usaldatud warandust ükskord jälle tagasi. Meie peame seni kaua tema eestkostjad olema, kui tema täiealiseks saanud on, mill' ta wast isi omaga aru teha ja ära tunda wõib, mis hää ehk paha on.

Issanda arm ja heldus jäägu nüüd ja edespidi selle lapsukese juure. Tema andku wäetimale nüüd ja igaweste rahu! Amen.

Maanitsuse kõne surnu saatmiseks wana inimese puusärgi juures.

Waata, ja oled mu elu päiwi kämlelaiuseks pannud; mu eluford on kui ei ühtigi sinu ees. Sga inimene on koguni tühine, see on terwe tõsi. — Surema, jah surema peame meie kõik, kes kargu najal kõndides leiba korjanud wõi kuninglikus kojas krooni kannud; see wõlg on kõigil tasuda, seda wiha karikast saawad kõik maitsuma; surma sirp saab kõik maha niitma. Kõik wõtab tema ära foristada, ühtegi ei jää üle siin; kõik liha peab hinge heitma, ükski ei pääse sest; kõigil on oma säetud aeg surra; surm on kõigil ees oodata. Täna on tund temale tulnud, kes wõib aga selle wastu ütelda, kas ta hooma meie käes ei ole!

Meil on küll hale ja ütlemata kurwastus lahkunud sõbra (sugulase) pärast, kelle puusärgi ääres praegu siin seisame ja filmawet walame. Meie oleks, kes teab mis lunastuse hinda see eest annud, kui tema weel kauemaks meie seltsi oleks elama jäänud; — aga selle wastu ei maksa kuld ega hõbe. Tema eluaeg oli siin maailmas täis, Issand on tema eluaastaid määranud ja teda siit igawesse hingamise maale kutsunud; tema surm on meid küll kurwaks teinud, palju filmawet ja haledust järel jätnud, aga meie peame endid seega trööstima, et tema waim siit lahkudes ühe parema ja õnsama elu sisse on läinud; tema on siin oma waewalist elukäiki lõpetanud ja riiust rahu sisse saanud. Sää! on tal tuhat korda parem kui siin häda orgus, kus ühtigi jäädawat rahu ega rõõmu ei ole, kus kõik auu ja ilu, rõõm ja rahu üürifene ja tühine on, ning warju kombel mööda saab minema ja äkitselt ära kaduma.

Mõne pääwa eest oli tema alles weel tõbe woodis surma ahastuses ja kanges walus, meie kõik seisime märja silmadega hulgani tema woodi ümber, waatasime ja nägime tema suurt walu ning heitlemist, aga ei wõinud sinna wastu midagi parata. Oh, kui wilets on inimeste hull, kui mööda minew nende abi! Issand üksi on see abimees, kes hädast ja surmast läbi aitab ja seepärast peame meie kurwastatud hinged endid tema armusaatmise alla andma. Tema on surma ärawõitnud ning meie hauda pehmeks une woodiks teinud. Teesus Kristus on eel kannatanud ja surnud, meie saame ka üks enne, teine pärast surma walu kannatama ja surema, tema on eel ülestõusnud surma hauast ja saab meid ka wiimsel pääwal ülesäratama. Ehk meie ihud küll üks teise järele hauda saawad pandud, ei jää nad ometi igaweste sinna, sest üks aeg tuleb, mill' haa uksed lahti lähawad ja kõik ihud, mis mulda pandud, jälle ülestõusewad, kes hädad on teinud, elu ülestõusmiseks, aga kes kurja, hukkamõistmise ülestõusmiseks.

Issand Teesus, anna siis tema ihule mulla sees rahulist puhkamist kunni wiimse pääwani ja lase ta waimu jää üllewal auu riikis igaweste rõõmu näha! Amen.

Maanitsuse kõne surnu saatmiseks lapse puusärgi juures.

Mu pääwad on kui wari, mis pikemaks lähab, ja mina kuiwan ära kui rohi. Saaw. I. 102, 12.

Siin puusärgis puhkab nüüd waikses unes see armas lapsukene, kes oma wanemate ainus rõõmustus ja meele hää oli, keda nad ellaste käte pääl kandsiwad

ja tema rõõmulisest olekust rõõmu tundsiwad. Tema kasus kui üks roosi taimetähe wanemate rinnal ja süles; tema ei tunnud patu kiufatast ega mingi kurwastust; ta ei täadnud ilmalikudest elumuredest weel midagi; tal oli rahuline ja rõõmuline elu. Surm on teda nüüd ära wõtnud, Jeesus on ta waimu igawesse Paradiisi wiinud, kus ta wõidu palmist käes kannab, ütlemata rõõmus on, taewaliku koori pääl püha inglite juures laulab ja oma Päästja palet alati näeb.

Mis kasu on sest, kui meie kauaks kurja maailma elama jääme? Siit peame meie ometi minema, surema ja kõik maha jätma ning ei saa suremise pääwal aru, kas meie kümme, wõi kuus-, seitsekümmend aastat elanud oleme. Meie aastad lähwad kui unenägu mööda, meie asume endid iga pääwa ja aastaga nagu uueste elama, kanname ihu ülespidamise eest hoolt ning potame paremaid ja rikkamaid aasta aegu. Homikust õhtuni on meil suur mure ihuliku wara kahanemise ja kaswamise eest, aga ei mõtle palju selle pääle, et igal ajal surra wõime, et üks ainus filmapill meid igaweste siit ära wiib. Seda ei ole Issand jäänud teinud, et kõik wanaks saawad elama, suurem hull lähwad kõik enne täit iga siit ära. Seepärast peame aegjaste ja igal ajal endid surma wastu walmistama ja meele tuletama, et meie ka nenda kui see noor taimetähe, kes siin puusärgis puhkab, peagi surma sülle saame langema. Seepärast jätke kõik oma elu ja surma Issanda hooleks ja kuiwatagem oma filmapisaraid ära, mis selle lapsukesel pärast walate; tema on oma igaweses kodus Jeesuse juures, kus teda mingi ilma mure ega häda ei waewa, äralumastatud Kristuse were läbi. Amen.

1-98-1253

EESTI RAHVUSRAAMATUKOGU

AR1-98-01253

A.00